

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 7.5.2018 (VM070:00/2018)

Lapin liiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi verontilityslain 5 a ja 13 §:n muuttamisesta (VM070:00/2018)

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi verontilityslain 5 a ja 13 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi verontilityslakia siten, että jaettaessa kuntien yhteisöveron metsävero-osuutta yksittäisille kunnille, kunnan metsäerän laskennassa kaikki metsähehtaarit olisivat maakunnittain yhdenmukaisesti arvostettuja. Samalla luovuttaisiin jaottelemasta kunnan alueella sijaitsevia metsähehtaareja metsätalouskäytössä oleviin ja luonnonsuojelualueilla sijaitseviin metsämaihin. Yksittäisen kunnan metsäerän laskentaerän laskentaperusteena olisi kunnan metsähehtaarien kokonaismäärän suhteellinen osuus maakunnan vastaavasta hehtaarimäärästä. Lisäksi esitykseen sisältyy lakitekniisiä muutoksia. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2019 alusta. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuoden 2019 yhteisöveron jako-osuuksien laskennassa. Lausunnot pyydetään lähettämään 21.6.2018 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. Lapin liitto on saanut lisäaikaa lausunnon valmistelulle 31.7.2018 asti.

Lapin liitto lausuu esityksestä seuraavaa:

Metsäerän jako-osuuden perusteita on muutettava, koska nykyinen, voimassa oleva malli ei ole Lapin metsävaltaisille kunnille oikeudenmukainen ja kestävä.

Kuten luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi verontilityslain 5 a ja 13 §:n muuttamisesta voi havaita, yksistään Lapin maakunnassa sijaitsee koko maan metsämaahehtaareista lähes 25 prosenttia, ja luonnonsuojelualuehehtaareista yli 70 prosenttia. Nykyisessä laskentamallissa ne kunnat, joissa on paljon luonnonsuojelualueita, ovat joutuneet yhteisöveron metsävero-osuuden jaossa huonompaan asemaan kuin talousmetsäkunnat, koska kaikkien luonnonsuojelualueiden metsähehtaarien arvioidut tuottohinnat ovat olleet selvästi alemmat kuin saman alueen talousmetsien tuottohinnat. Tämä tilanne ei ole oikeudenmukainen. Lapin liitto pitää näin ollen hyvänä ja perusteltuna, että esityksessä luovuttaisiin jaottelemasta metsähehtaareja metsätalouskäytössä oleviin ja luonnonsuojelualueilla sijaitseviin metsämaihin. Lappilainen hyvinvointi lähtee luonnosta, ja kestävyys on nostettu maakunnallisen aluekehittämistyön keskiöön. Lapin arvokkaat maisemat ja kulttuuriympäristöt ovat merkittävä voimavara ja niiden säilyminen vaatii jatkuvia toimenpiteitä.

Lapin liitto esittää, että metsävaltaisten pohjoisten kuntien on saatava asianmukainen ja riittävä kompensatio alueelta hakattavien metsien tuotoista. Uudistuksen olisi taattava tämä. Kuten Itä-Lapin kuntayhtymä ja Savukosken kunta tuovat ilmi lausunnoissaan, metsäerän jako-osuus muuttui radikaalisti kun pinta-alaverotuksesta siirryttiin pois. Savukosken kunta oli tuolloin suurimpia häviäjiä. Savukoskelta lähtee vuosittain rahaa laskennallisesti, suojelualueet mukaan luettuna, 8,5

miljoonaa euroa ja suojelualueet poisluettuna 7,5 miljoonaa euroa. Metsähallituksen vuotuiset hakkuut Savukoskella ovat 230 000 kiintokuution luokkaa.

Hallituksen esityksen (VM070:00/2018) mukaan metsäerän laskentaperusteiden muutoksella ei olisi vaikutusta valtion talouteen eikä kuntatalouteen kokonaisuutena. Yksittäisille kunnille muutoksella olisi vain erittäin maltillisia vaikutuksia. Esimerkiksi Lapin kunnissa ko. uudistus merkitsisi kantorahatuloja lisää Savukoskella + 62 euroa/as., Inarissa + 18 euroa/as., Sodankylässä + 12 euroa/as., ja Kittilässä + 11 euroa/as. *Kokonaismäärinä kantorahatulotus realisoituisi siis vähäisenä.* Itä-Lapin kuntayhtymä ja Savukoski ovat lausunnoissaan todenneet, että uudistuksen jälkeenkin Itä-Lapin kuntiin ei tuloutuisi takaisin edes kymmentä prosenttia kunnissa olevien metsävarojen tuotosta. Uudistus ei siis toisi merkittävää positiivista muutosta nykytilaan. Yhdeksässä Lapin kunnassa uudistuksella ei olisi vaikutusta ollenkaan, neljässä kunnassa vaikutus olisi -1 euroa/as., kahdessa kunnassa vaikutus olisi + 3-4 euroa/as. ja kahdessa kunnassa +8-9 euroa/as.

Uudessa mallissa esitelty metsäerän tulotuksen jakopohjaksi suunniteltu keskimääräinen maakunnallinen bruttokantorahatulo jaettuna kunnan metsähehtaarilla ei ole soveltuvien tai paras mittari laajoihin maakuntiin. Lapin liitto pitää hyvänä pohjana Itä-Lapin kuntayhtymän ja Savukosken kunnan esitystä sopivasta metsäerän tulotusperusteiden mallista, jossa kunnan alueella tehtävien hakuiden nettotuloista tuloutettaisiin 25 prosenttia takaisin sijaintikuntaan. Em. Malli takaisi kompensaation kohdistumisen niihin kuntiin, joissa metsähakkuista tosiasiallisesti toteutetaan. Mallia tulisi täydentää suojelualueilla olevien metsien huomioimisella.

Tavoite selkeämmästä ja yksikertaisemmasta metsäerän laskentajärjestelmästä on tärkeä, jotta myös kuntien taloussuunnittelu helpottuisi. Tulevaisuuden Lapin kuntien kehittymisen, elinvoimaisuuden tai olemassaolon edellytykset nojautuvat pitkälti verokertymän varaan. Lakiluonnoksella metsäerän jako-osuuksien perusteiden uudistamisesta on siis suuri painoarvo kunnille. Yhteisöveron osuus kunnan verokertymässä entisestään korostuu maakuntauudistuksen jälkeen. Koska maakunta- ja sote- uudistus ei tunnista alueen elinvoimaisuutta tai kasvua yleiskatteellisessa valtionosuusjärjestelmässä, on kunnille taattava ennakoitava kokonaisverojärjestelmä.

Lopuksi:

Metsäerän jako-osuuksien perusteita on siis muutettava siten, että muutos takaa aidosti asianmukaisen kompensaation Lapin metsävaltaisille kunnille alueelta hakattavien metsien tuotosta. Esityksessä on positiivista se, että suojelualueiden metsät on huomioitu metsäerän tulotuksessa. Lapin liitto kannattaa Itä-Lapin kuntayhtymän ja Savukosken kunnan esitystä mallista metsäerän tulotuksen jakopohjaksi täydennettynä suojelualueiden metsien kompensaatiolla. Koska em. luonnoksella esitetyksi laiksi on kuntakohtaisia talousvaikutuksia, Lapin liitto esittää, että valtiovarainministeriö pyytäisi lausunnot tästä myös kunnilta.

Rovaniemellä 29.6.2018,

Mika Riipi
Maakuntajohtaja

Laura Enbuska-Mäki
Kunta-asiantuntija